

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 305/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

2/2011. (I. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. július 9-én előterjesztett **panaszát** a 2011. január 12-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. július 9-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, majd azt augusztus 2-án aláírásával is megerősítette és augusztus 12-én kiegészítette.

1) A panaszos előadása szerint 2010. július 4-én 19 óra 41 perc körüli időben, Budapesten a Teréz körúton tartott a Ny. tér felől többedmagával. Ennek során arra lett figyelmes, hogy az út túloldalán három rendőrségi személygépkocsi és három rendőrségi mikrobusz áll meg. A közúti közlekedést és saját testi épségét veszélyeztetve négy rendőr szaladt át az úttesten, a síneken, és a panaszoshoz és társaihoz léptek.

Egyikük megnevezte, és törzsőrmesterként, a Brevetési Osztály állományába tartozó rendőrként azonosította magát (a nevet a panaszos nem jelölte meg), majd személyi

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

igazolványt kért. A panaszost egy másik rendőr a következő szavakkal szólította meg: „[...] törzsőrmester vagyok a Bevetési Osztálytól. Fokozott ellenőrzés van elrendelve Budapesten, személyi igazolványt kérem ellenőrzésre.” A rendőr a [...] azonosító számot viselte a ruházatán. Kérésére a panaszos átadta az igazolványát.

Egy időközben odaérkező másik rendőr a panaszos személyes adatait ismeretlen okból RK lapon rögzítette. A rendőrök az „igazoltatás módjára, céljára” nézve feltett kérdésekre a panaszos számára elfogadható választ nem adtak.

A panaszos megítélése szerint a felfegyverzett, rendőrök eljárása veszélyeztette a jogbiztonsághoz való jogát, a mozgásszabadságát, gyülekezési jogát, egészséghez való jogát, személyes adatai és lakcímadatai védelméhez fűződő alapvető emberi és alkotmányos jogait.

A panaszos hozzáfűzi, hogy egy további jelenlevő rendőr rendkívül „agresszív, primitív” módon szólított fel egy igazoltatott személyt arra, hogy a telefonálást hagyja abba, miközben az érintett éppen ügyvédjét hívta a „vadnyugati stílusú” igazoltatás miatt.

Az intézkedés végeztével a rendőrök elindultak vissza, az út túlsó oldalára, ahová az igazoltatott személyek csoportja, így a panaszos is velük tartott. A rendőrök ekkor „elkezdtek kötözködni”, hogy miért kelnek át az úttesten, és az egyik rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy ismeri a címét, és fel fogja jelenteni közlekedési szabálysértés miatt.

A panaszos álláspontja szerint a rendőrök „joggal való visszaélése, törvénysértő eljárása” sértette a jogbiztonsághoz, a mozgásszabadsághoz, a gyülekezéshez fűződő alapvető emberi és alkotmányos jogait.

A panaszos jelzi továbbá, hogy a rendőrök a történetről videofelvételt készítettek. Kéri, hogy a Testület a videofelvételt szerezzze be, és másolatban bocsássa rendelkezésére jogai védelme érdekében.

2) A Testület által feltett kérdésekre válaszolva a panaszos beadványa kiegészítésében előadta, hogy az említett napon egy korábban tartott rendezvény befejezését követően társaival egyik ismerősüket kívánták felkeresni, aki a D. utcában lakik. A korábban történt, és véleményük szerint indokolatlan „rendőri zaklatás” miatt azonban közlekedésükben akadályoztatva érezték magukat, és telefonon új találkozási helyszínt beszéltek meg, a sérelmezett intézkedés idején pedig ez utóbbi helyszínre tartottak.

Nem követtek el olyan cselekményt, amely az intézkedésre okot adott volna. Az utcán megálltak és hallgatták egy idős nő beszámolóját arról, hogy a rendőrök olyankor, amikor szükség lenne az intézkedésükre, nem lépnek fel, miközben a járókelőkkel rendszeresen „szórakoznak”.

Az úttesten az intézkedés befejezését követően a panaszos azért kelt át, mert gyalogátkelőhely nem volt a közelben. Előzetesen meggyőződött arról, hogy az úton biztonságosan át tud menni, mivel csekély volt a forgalom abban az időben. A rendőrök is ott keltek át az úttesten, ezért a panaszos bízott benne, hogy ők is tisztában vannak a közúti közlekedés szabályaival, és be is tartják a jogszabályok előírásait, hiszen esküjük is erre kötelezi őket.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály vezetője 2010. augusztus 16-án kelt levelében a sérelmezett intézkedéssel összefüggésben az alábbiakat adta elő.

A panaszolt intézkedés napján, 2010. július 4-én érvényes biztosítási tervben foglaltak szerint az intézkedő rendőrök bevetési csoportba szervezve láttak el szolgálatot Budapest területén. Budapest Rendőrfőkapitánya a biztosítási feladattal összefüggésben fokozott ellenőrzést rendelt el Budapest területére.

19 óra 25 perckor a bevetési csoportok azt az utasítást kapták a biztosítási törzs vezetőjétől, hogy jelenjenek meg a Teréz körúton lévő mozinál, mert a „Meleg Fesztivál” megnyitóját korábbi tüntetésekről ismert személyek megzavarták, és a helyszínen lévő rendőri erő nem elégséges a jogsértő magatartás megszakítására, a további jogsértések megelőzésére.

A helyszínre érkezett három bevetési egység. A rendőrök a Teréz körút 25. szám előtti útszakaszon észlelték azt a csoportot, amely feltehetőleg megkísérelte megzavarni a rendezvényt. Tekintettel a rendezvény megzavarására, az elrendelt fokozott ellenőrzésre, továbbá arra, hogy az érintett személyek pontos személyazonosságát az esetleges további intézkedések (a rendezvény megzavarásával kapcsolatos szabálysértési- vagy büntetőeljárás) céljából meg kellett állapítani, a csoport tagjaival szemben intézkedést kezdeményeztek. Az igazoltatások során az intézkedő rendőrök a vonatkozó előírásokat betartották. Az intézkedések befejezésekor az intézkedés alá vont személyek iratait visszaadták, majd rendőri karjelzések alkalmazásával visszatértek a Teréz körút 30. szám (a mozi bejárata) előtt elhelyezett gépjárműveikhez.

Miután az úttest túloldalára értek, észlelték, hogy a panaszos, valamint a vele egy társaságban lévő személyek az úttesten a gyalogosok közlekedésére vonatkozó szabályokat megszegve [KRESZ 21. § (5) a.) pont] átkelnek a gépjárművek között. Emiatt velük szemben ismételt intézkedést kezdeményeztek. Ennek során közölték az elkövetett szabálysértések tényét, amelyet az intézkedés alá vont személyek nem ismertek el, ezért a rendőrök jelezték, hogy velük szemben szabálysértési feljelentést tesznek. Ezt az intézkedés alá vont személyek tudomásul vették és közölték, hogy fel fogják jelenteni az intézkedő rendőröket. A szabálysértés tényét a rendőrök szolgálati kamerával rögzítették.

Az őrnagy megjegyzi, hogy az intézkedés alá vont személyek a rendőri intézkedésnek mindvégig „nehézkösen vetették alá magukat”, több esetben fel kellett szólítani őket arra, hogy a rendőri utasításoknak tegyenek eleget, miközben verbálisan provokálták az intézkedő rendőröket. Utóbb az egyik intézkedő rendőr becsületsértés vétségének gyanúja miatt magánindítvánnyal élt az egyik, a panaszossal egy társaságban lévő személlyel szemben, mivel roma származásával kapcsolatosan sértő kijelentéseket tett.

A jelentés utal az intézkedés kivizsgálása során figyelembe vett jogszabályi háttérre, és idézi a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 1. § (1) bekezdését, a

20. § (1)-(4) bekezdéseit, a 29. § (1), (3), (4) és (6) bekezdéseit, a 30. § (1) bekezdését, a 42. § (1)-(2) bekezdéseit, továbbá a Szolgálati Szabályzat 4. § (1)-(2) bekezdéseit és a 41. § (1)-(2) bekezdéseit.

A hivatkozott jogszabályi háttér alapján az őrnagy úgy véli, hogy a rendőri intézkedés a vonatkozó normáknak megfelelően, jogszerűen és szakszerűen zajlott.

Megjegyzi ugyanakkor, hogy a panaszos beadványában szereplő azon megállapítás, hogy a rendőrök „az igazoltatás módjára, céljára elfogadható választ nem adtak” meglehetősen szubjektív, azonban rögzítésével a panaszos elismeri azt, hogy az Rtv. 20. §-ában foglalt tájékoztatási kötelezettségüknek az intézkedő rendőrök eleget tettek. A panaszos azon kijelentéseivel továbbá, amelyekkel az intézkedő rendőröket „fegyveres bűnözőknek”, „agresszív elkövetőknek” titulálja, és intézkedésüket „joggal való visszaélésnek, törvénysértő eljárásnak” minősíti, az intézkedő rendőrökről – közmegebízatusuk ellátásával kapcsolatban – becsületük csorbítására alkalmas tényről állít. Az intézkedést végrehajtó rendőröket a panasz tartalmáról az őrnagy tájékoztatta, és nyilatkozatni fogja őket arról, hogy kívánnak-e magánindítvánnyal élni becsületsértés vétség elkövetésének gyanúja miatt.

„Érdekesnek” találja továbbá a panaszos azon kijelentéseit, hogy a rendőri intézkedés veszélyezteti a jogbiztonsághoz, a mozgáshoz, a gyülekezési szabadsághoz, az egészségéhez, a személyes adatok és a lakcímadat védelméhez fűződő alapvető emberi és alkotmányos jogait annak tükrében, hogy a panaszos egy olyan csoportnak volt a tagja, amely egy számukra nem szimpatikus rendezvény (meleg fesztivál) megzavarását kísérelte meg, és azzal mások alapvető emberi és alkotmányos jogait korlátozta.

2) A panaszos ellen szabálysértési ügyben tett feljelentés tanúsága szerint jogellenes cselekményét 2010. július 4-én 19 óra 42 perckor valósította meg.

Az intézkedő rendőr az említett napon biztosítási feladatokat látott el, amelynek során, 19 óra 25 perckor arra kapott utasítást, hogy jelenjen meg a Teréz körút 30. szám alatti mozinál, ahol akkor a „Meleg fesztivál” megnyitója zajlott. A helyszínről a BRFK VI. kerületi Rendőrkapitányság járőre kért segítséget.

A fenti címre megérkezve a rendőr intézkedés alá vonta a panaszost, majd annak befejezésekor rendőri karjelzések használatával átkelt a körút úttestén a szolgálati gépjárműhöz, mivel azt sürgős szolgálati érdek kívánta meg. Az úttesten átérve arra lett figyelmes, hogy a panaszos és további három férfi – akik ellen utóbb szintén készült szabálysértési feljelentés – az úttesten halad át, keresztül a villamos síneken. Azon a helyen kijelölt gyalogátkelőhely nem található.

A rendőr a panaszost ismét intézkedés alá vonta, aminek keretében közölte vele, hogy az általa elkövetett cselekmény a KRESZ 21. § (5) bekezdésének a) pontjába ütközik, és ezért vele szemben szabálysértési feljelentést tesz, amit a panaszos tudomásul vett, de a szabálysértés elkövetését nem ismerte el.

3) [...] r. törm. 2010. július 4-én készített jelentésében a sérelmezett eseményekkel összefüggésben az alábbiakról számol be.

A panaszban említett mobil csoportban látott el szolgálatot, amelynek során utasítást kapott, hogy jelenjen meg a Teréz körúton található mozinál, ahol a „Meleg Fesztivál” megnyitóját rendezték meg. A kerületi rendőrök kértek segítséget, mert a helyszínen „ellendemonstrálók” jelentek meg, akik le akartak szedni a szivárványszínű zászlót, illetve a rendezvényen résztvevőkkel szóváltásba keveredtek.

A rendezvényt megzavaró személyeket a Teréz krt. 25. szám előtt szólították fel személyazonosságuk igazolására. A jelentés egy személyt – aki nem a panaszos – név szerint említ, és utal arra, hogy az intézkedésnek további három alanya volt. Az intézkedés alatt többször kellett figyelmeztetni az érintetteket, hogy tegyenek eleget a rendőri felszólításoknak, miközben az eljárás alá vont személyek folyamatosan provokálták is az eljáró rendőröket.

A rendőr egyik társa tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket a rendőri fellépés okáról, valamint arról, hogy ha panasszal kívánnak élni, azt hol tehetik meg. Ennek ellenére az egyik érintett folyamatosan hangoztatta, hogy az intézkedő rendőröket feljelenti, a rendőri intézkedést személye elleni támadásnak vélte, és azt is sérelmezte, hogy napszemüveg van a törzsőrmesteren, mert így nem tud a szemébe nézni, később pedig a társának odaszólt, hogy „a fekete gyerek” jelvényt számát írják fel.

Időközben a mozi előtt intézkedő rendőrök jelezték, hogy nincs szükség további intézkedésre, és az igazoltatás befejezésekor az intézkedés alá vont személyek távozhatnak. A ruházatátvizsgálás, a priorálás és az adatok rögzítését követően – amelyek kapcsán a jelentés utal arra, hogy fokozott ellenőrzés volt elrendelve –, a rendőrök visszaadták az iratokat, és közölték, hogy az intézkedést befejezték.

Ezt követően a rendőrök a körúton, az úttesten rendőri karjelzések használatával keltek át, így haladtak a szolgálati gépkocsikhoz, amikor arra lettek figyelmesek, hogy jelentésben megnevezett személy mögöttük halad, a törzsőrmester felé mutat, és kiabálva cigány származásával kapcsolatos sértő megjegyzéseket tesz. Az egyik rendőr ennek hallatán visszament az említett személyhez, és megkérte, hogy a kiabálást hagyja abba, aminek az érintett újabb sértő megjegyzések kíséretében ellentmondott. A történetről videofelvétel is készült. A jelentés megjegyzi, hogy az érintett által tett lealacsonyító kijelentéseket több kollégája is hallotta.

A jelentés végén a rendőr megjegyzi, hogy a történetek miatt a fent nevezett személy ellen feljelentést kíván tenni becsületsértés elkövetése miatt, és kéri az eljárás megindítását.

4) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta Budapest Rendőrfőkapitányának egyedi utasítását, amelyben Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2010. július 4-én 00 órától 24 óráig az Rtv. 30. §-ában foglalt rendelkezések alapján.

A rendőri állomány feladata ennek keretében az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat és megakadályozza jogsértések kialakulását. Ennek érdekében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajtott végre. Az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre esetlegesen közreműködött továbbá a megbomlott rend helyreállításában.

Az utasítás indokolása szerint egy magánszemély rendezvényt jelentett be az Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér – Andrassy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra, és a rendezvényen jelentős számú résztvevő megjelenése volt várható.

5) A rendőrség által küldött felvételeken a panasz szempontjából az alábbi releváns információk láthatók és hallhatók. A videofelvétel a rendőri intézkedést nem a kezdetétől rögzíti. Azon a panaszos a rendőrök és a többi intézkedés alá vont személy közelében áll, és fényképezőgéppel videofelvételt készít, miközben az egyik intézkedés alá vont személy a rendőröknek a következőt mondja: „Annyit szerettünk volna, hogy egy közterületen lévő köcsög zászlót le akart venni valaki. Miért nem lehet [...] tehát zászlót [...] közterületen [...] főleg egy buzi zászlót?” A panaszos később befejezi a felvétel-készítést, és egy rendőrrel folytat beszélgetést, a felvételen azonban nem érthető, hogy mit mondanak egymásnak. A jelenlévőket – a panaszossal együtt összesen hat főt – a rendőrök időközben igazoltatják, és egyikük ruházatát is átvizsgálják. A panaszos igazoltatása vagy ruházatának átvizsgálása a felvételen nem látható, amikor azonban a rendőrök az okmányokat az intézkedés alá vont személyeknek visszaadják, a háttérben látható, hogy a panaszos, aki még mindig a rendőrrel beszélget, szintén elrakja az iratait, ami arra utal, hogy ő is akkor kapta vissza azokat.

Egy további felvétel rögzíti, hogy a panaszost és három társát, azt követően, hogy átkeltek az úttesten, a rendőrök újra intézkedés alá vonták: igazoltatták őket, majd rögzítették az adataikat.

6) A rendőrség által a Testületnek megküldött Eseménynaplóban 19 óra 42 percnél szerepel egy megjegyzés Teréz krt. 25. szám előtt „kb. 5 fő” igazoltatásáról, majd 19 óra 57 percnél 4 fő feljelentéséről úttesten történő szabálytalan áthaladás miatt, az igazoltatás az eseménynapló jelölése szerint 20 óra 4 perckor és 20 óra 5 perckor megismétlődött.

7) A Testület a panasz kivizsgálása során figyelemmel volt a nap eseményeivel összefüggésben megjelent sajtóhírekre is. Különböző sajtóorgánumok adtak ugyanis tájékoztatást arról, hogy 2010. július 4-én este rendezték meg a Teréz körúton lévő Művész Moziban a 15. Budapest Pride Fesztivál megnyitóját, amelyet 19 óra körüli időben a környéken megjelent tiltakozók zavartak meg egyebek mellett olyan módon, hogy megkísérelték eltávolítani a mozira kitűzött szivárványszínű zászlót.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján megvizsgálta a panaszos igazoltatásának és adatai rögzítésének jogszerűségét, az intézkedés kezdeményezésének módját, illetve az úton való átkelést követően a panaszos rendőri figyelmeztetését.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 58. § (1) bekezdése szerinti szabad mozgáshoz és az 59. § (1) bekezdésében rögzített személyes adatok védelméhez való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a panaszos által előadott események sorozatából hatásköri szabályai alapján mely történések vizsgálatát végezheti el.

A Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület kizárólag azon személy sérelmeinek vizsgálatára kap felhatalmazást, aki panaszát akár személyesen, akár képviselő útján – a törvény által biztosított nyolc napos határidőn belül – a Testületnél előterjesztette. Amennyiben azonban a rendőri intézkedéssel összefüggő alapjogi sérelem értékelését nem az érintett, hanem más személy kéri, a Testület a rendőri fellépés jogszerűségét nem minősítheti.

Jelen esetben a panaszos beadványában utalást tett arra, hogy az intézkedés során egy rendőr rendkívül „agresszív, primitív” módon szólított fel egy igazoltatott személyt arra, hogy a telefonálást hagyja abba, miközben az érintett éppen ügyvédjét hívta a „vadnyugati stílusú” intézkedés miatt.

A fenti hivatkozott rendelkezésből következik, hogy a panaszos fenti utalása alapján azon személy alapvető jogainak sértettségét, akit a rendőri felszólítás érintett, a Testület nem vizsgálhatta.

Tekintettel tehát hatáskörének hiányára, a Testület azon személy valamely alapjogának esetleges megsértéséről, akit a panaszossal szembeni intézkedés helyszínén igazoltattak, és arra szólítottak fel a rendőrök, hogy mobiltelefonját tegye le, nem foglalt állást.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a beadványban említett helyen és időben az eljáró rendőrök igazoltatták. Előadása szerint egy rendezvény befejezését követően a Teréz körúton tartott többedmagával a Ny. tér felől az O. irányába, majd megálltak meghallgatni egy idős nő beszámolóját. 19 óra 41 perc körüli időben arra lett figyelmes, hogy az út túloldalán három rendőrségi személygépkocsi és három rendőrségi mikrobusz áll meg, amelyből négy rendőr szállt ki, akik átkeltek az úttesten, majd a panaszoshoz és társaihoz léptek. A panaszosnak egy rendőr a következőket mondta: „[...] törzsőrmester vagyok a Bevetési Osztálytól, fokozott ellenőrzés van elrendelve Budapesten, személyi igazolványt kérem ellenőrzésre”. Később egy másik rendőr a panaszos adatait RK lapon rögzítette.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszolt intézkedés napján, 2010. július 4-én az intézkedő rendőrök bevetési csoportba szervezve láttak el szolgálatot Budapest területén az elrendelt fokozott ellenőrzés alapján. A rendőri állomány feladata egyebek mellett az volt, hogy figyelemmel kísérje az Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér – Andrassy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra bejelentett rendezvény rendjének megtartását, továbbá Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre közreműködjön a megbomlott rend helyreállításában. A panaszossal és társaival szemben utóbb fellépő bevetési csoport 19 óra 25 perckor kapott utasítást, hogy jelenjenek meg a Teréz körút 30. szám alatt lévő mozinál, mert

„Meleg Fesztivál” megnyitóját korábbi tüntetésekről ismert személyek megzavarták. Az „ellendemonstrálók” le akartak szedni rendezvény zászlaját, illetve a résztvevőkkel szóváltásba keveredtek, és a helyszínen lévő rendőri erő nem bizonyult elégségesnek a jogsértő magatartás megszakítására, valamint a további jogsértések megelőzésére.

A panaszost és három társát a rendőrök a Teréz krt. 25. szám előtt szólították fel személyazonosságuk igazolására, mivel a helyszínen szerzett információk arra utaltak, hogy tagjai annak az „ellendemonstráló” társaságnak, amelynek fellépése miatt a rendőröket a helyszínre hívták.

A Testület eljárása során megvizsgálta a sérelmezett intézkedés idején hatályban volt fokozott ellenőrzés, és a panaszossal szemben annak keretében fogantatott intézkedés jogszerűségét.

A Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség [...] a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban már számos alkalommal utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával fogantatott rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján fogantatnak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta „mögöttes felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott ellenőrzés keretében fogantatott konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében.

a) Azzal összefüggésben, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület elfogadta a rendőrségi érvelést, miszerint az aznapra bejelentett rendezvények biztonságos lebonyolítása indokoltá tette a személyi és járműforgalom fokozott ellenőrzését. Ezért a Testület megítélése szerint a rendezvények helyszínéhez közeli területekre a rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdésében foglalt arányossági követelményre utalva – amely rögzíti, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával – a Testület szükségesnek tartja sokadszorra is megjegyezni, hogy a fokozott ellenőrzésnek a főváros teljes területére történő elrendelése olyan esetekben, amikor a rendezvény Budapest jól behatárolható területein és kerületeiben kerül megtartásra, az arányosság szempontjait nem veszi kellően figyelembe. A Testület ezért

jelen állásfoglalásban is szükségesnek tarja felhívni a figyelmet arra, hogy aggályosnak tekinti a fokozott ellenőrzés területi kiterjesztését, még akkor is, ha a rendezvényre érkezők, és az onnan távozóknak biztonságának garantálása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teszi szükségessé.

b) A konkrét intézkedés vonatkozásában megállapítható azonban, hogy a panaszos által sérelmezett igazoltatásra a fokozott ellenőrzés által érintett területen, a fokozott ellenőrzés alapjául szolgáló rendezvény útvonalához közeli helyen került sor. Az igazoltatás emellett nyilvánvalóan a fokozott ellenőrzés jogszerű célját – azaz a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzését – szolgálta az alábbiak szerint.

2007 óta a meleg méltóság menetén és a hozzá kapcsolódó rendezvényeken részt vevő személyeknek különböző, növekvő intenzitású erőszakos támadásokkal kell szembenéznük. Több támadás is érte a menetet, illetve megverték olyan személyeket, akikről az elkövetők úgy gondolták, hogy melegekkel, vagy a melegekkel szimpatizálnak.²

A jelen ügyben a moziban zajló rendezvénnyel azonos időben és ahhoz térben is közel folyó (és a fokozott ellenőrzés elrendelésének alapját is jelentő) demonstráció szervezői és résztvevői (a feloszlott Magyar Gárdához kapcsolódó személyek és csoportok) köztudomásúlag ellenségesek a melegkultúrával, a melegfelvonulással és az ahhoz kötődő rendezvényekkel szemben.³

A rendőrök ebben a kontextusban és ilyen előzmények után kaptak tájékoztatást a 15. Budapest Pride fesztivál megnyitóját megzavarni próbáló csoportról, ráadásul a körülmények arra utaltak, hogy a panaszos valamint a társaságában lévő személyek e csoportnak tagjai lehetnek. Ezt a feltevést a Testület rendelkezésére bocsátott rendőrségi videofelvétel is megerősíti, amelyen a panaszos társaságának egyik tagja a melegekre nézve sértő kifejezéseket használva azt magyarázza az őt igazoltató rendőröknek, hogy nincsen semmi kivetnivaló a meleg mozgalom közterületen elhelyezett zászlájának letépésében. A panaszos és társainak a fokozott ellenőrzés keretei között foganatosított igazoltatása ezért egyértelműen jogszerűnek – a fokozott ellenőrzés legitim céljával, a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzésével, illetve megakadályozásával összhangban lévőknek – minősül.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos igazoltatása a fokozott ellenőrzés alapján jogszerűen zajlott, személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése ezért az igazoltatás miatt nem valósult meg.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri intézkedés mozgásszabadságában is korlátozta. A Testület ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az igazoltatás szükségszerű velejárója az intézkedés alá vont személy szabad mozgáshoz való jogának korlátozása, amely az alapintézkedés megítélésétől függően tekinthető indokoltnak vagy indokolatlannak.

² Az incidensek összefoglalását lásd: http://hu.wikipedia.org/wiki/Melegb%C3%BCszkes%C3%A9g#cite_note-0

³ A rendezvény szervezői háttéréről lásd: <http://www.gardamozgalom.org/budapest/20100705/zaszloinkat-tarsaimat-el-nem-hagyom-eskuet-tett-magyar-nemzeti-garda>; e csoportoknak a melegekkel kapcsolatos viszonyáról lásd például: http://mandiner.hu/cikk/betyarsereg_indul_a_melegfelvonulas_ellen

A konkrét esetben a Testület a panaszos igazoltatását jogszerűnek minősítette, amiből az is következik, hogy az intézkedés idejére a panaszost a rendőrség alappal tartóztatta fel, ezért a szabad mozgáshoz való jog sérelme sem valósult meg.

3) A panaszos sérelmezi továbbá, hogy az intézkedés keretében adatainak rögzítésére is sor került.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban [így például a 151/2008 (XII. 10.) számú állásfoglalásában] a közrend megzavarásának kellően konkrét veszélyét elfogadta a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított igazoltatást követő adatrögzítés megfelelő indokának.

Jelen ügyben a panaszos és társai igazoltatására röviddel azt követően került sor, hogy a moziban zajló melegfesztivál nyitórendezvényét a fesztivál-zászló letépésének megkísérlésével és a résztvevők verbális zaklatásával zavarták meg.⁴ Amint az a rendőrségi videofelvételen látszik, a panaszos egyik társa maga tette világossá, hogy a zászló letépésére tett kísérletben része volt. A Testületnek – a panaszos egy másik panaszának elbírálása kapcsán – arról is tudomása van, hogy a panaszos ennél az incidensnél szintén jelen volt. A panaszos és társasága tehát a korábbi incidenst és az azzal kapcsolatban tett rendőri intézkedést követően is a fesztivál megnyitójának helyet adó mozi közelében maradt, ami erősítette azt, hogy a panaszos társasága részéről nem zárható ki a közrend megzavarására alkalmas további cselekmények elkövetése.

Az Rtv. 29. § (3) bekezdése alapján rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, ha ezt további intézkedés, eljárás, vagy egyéb körülmények indokolják. A Testület megítélése szerint az eset összes körülményei alapján megállapítható, hogy a közrend ismételt megzavarásának, olyan mértékű veszélye fennállt, amely az adatrögzítéssel megvalósuló viszonylag kis mértékű jogkorlátozást jelentő rendőri intézkedést megalapozta. Az adatrögzítést megalapozó „egyéb körülménynek” jelen esetben az adatrögzítés preventív hatása és az esetleges jogsértések elkövetőinek utólagos azonosításához fűződő közérdek jelentette, amelyet a Testület már több esetben elfogadott, mint a személyes adatok védelméhez fűződő jog jogszerű korlátozásának megfelelő és arányos alapját [lásd például a 33/2009. (II. 25.), 112/2009 (IV. 22.) vagy a 330/2009 (X. 21.) számú állásfoglalásokat].

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos adatainak rögzítésére jogszerűen került sor, így jogsértést ebben a tekintetben sem állapított meg.

4) A panaszos előadása szerint a rendőrök „az igazoltatás módjára, céljára elfogadható választ nem adtak”. Beadványában rögzíti ugyanakkor, hogy az őt megszólító egyik rendőr megadta nevét és beosztási helyét, majd közölte: „fokozott ellenőrzés van elrendelve Budapesten, személyi igazolványt kérem ellenőrzésre”.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Az Rtv. idézett rendelkezéseit Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészíti ki. A jogszabályhely (1) bekezdése

⁴ Lásd: <http://budapestpride.hu/szelsojobboldali-tamadas-a-budapest-pride-ellen>

szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti, egyébeken mellett – a tervezett intézkedés megjelölése és célja közlésével kezdi meg.

A fent idézett jogszabályhelyek kötelezettségként írják elő a rendőrök számára az alkalmazni kívánt intézkedések tényének és céljának közlését, amelyet az intézkedés kezdetekor vagy – amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti – azt követően kell megtenni. A konkrét esetben a rendőr a panaszossal – a panaszbeadvány tanúsága szerint – az intézkedés kezdetekor azt közölte, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve Budapesten, és kérte, hogy adja át személyi igazolványát ellenőrzésre. Ezt a közlést a Testület a hivatkozott rendelkezések előírásaihoz mérten elégségesnek tekintette, hiszen a rendőr az ellenőrzéssel megjelölte, hogy fellépésének alapja az elrendelt fokozott ellenőrzés, és hogy ezen cél megvalósítása érdekében kívánja a panaszos igazoltatását elvégezni.

Mint hogy a panaszos az igazoltatást közvetlenül megelőzően sem a saját elmondása, sem a rendőrségi iratok alapján nem tanúsított olyan magatartást, amely egyértelművé tenné, hogy az igazoltatását az Rtv. 29. § alapján foganatosították, és így aszerint kell megítélni, ezért jelen ügyben nem merült fel az sem, hogy a rendőrök téves igazoltatási okot közöltek volna vele.

Mivel tehát a panaszossal szembeni intézkedést az eljáró rendőr a Testület megítélése szerint megfelelő módon kezdeményezte, és a szükséges tájékoztatást megadta, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését a Testület nem állapította meg.

5) A panaszos beadványában utal arra is, hogy az intézkedés végeztével a rendőrök elindultak az út túlsó oldalára, ahová az igazoltatott személyek csoportja, így a panaszos is velük tartott. A rendőrök ezt látva „elkezdtek köztöködni”, és kérdőre vonták őket, hogy miért kelnek át az úttesten, az egyik rendőr pedig azt mondta a panaszosnak, hogy ismeri a címét, és fel fogja jelenteni közlekedési szabálysértés miatt. A panaszos beadványa kiegészítésében azt is hozzáfűzi, hogy azért kelt át az úton, mert nem volt a közelben gyalogátkelőhely, és mert előzetesen meggyőződött arról, hogy az úton biztonságosan át tud menni, ugyanis csekély volt abban az időben a forgalom. Hivatkozik továbbá arra is, hogy a rendőrök ugyanott keltek át az úttesten, és a panaszos bízott benne, hogy tisztában vannak a közúti közlekedés szabályaival, és be is tartják az előírásait, hiszen esküjük is erre kötelezi őket.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint az intézkedések befejezésekor az intézkedés alá vont személyek iratait az eljáró rendőrök visszaadták, majd rendőri karjelzések alkalmazásával visszatértek a Teréz körút 30. szám (a mozi bejárata) előtt elhelyezett gépjárműveikhez. Miután az úttest túloldalára értek, észlelték, hogy a panaszos, valamint a vele egy társaságban lévő személyek az úttesten a gyalogosok közlekedésére vonatkozó szabályokat megszegve [KRESZ 21. § (5) bekezdés a) pont] átkelnek a gépjárművek között. Emiatt velük szemben ismételt intézkedést kezdeményeztek. A rendőrség megküldte a Testületnek a panaszossal szemben a fenti magatartás tanúsítása miatt tett szabálysértési feljelentést is, amelyben az események leírása a rendőri jelentéssel és a panaszosi előadással is egyezik.

a) A Testület a panaszos előadása alapján megvizsgálta, hogy a rendőrök indokoltan vonták-e intézkedés alá az úttesten átkelő panaszost. Ennek kapcsán utal az Rtv. 13. §-ában, a rendőr

intézkedési kötelezettségével kapcsolatban rögzített szabályokra. A 13. § (1) bekezdése szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdésében egyértelművé teszi, hogy ez a kötelezettség a rendőrt szabálysértés észlelésekor is terheli („bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli).

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 21. §-ának (5) bekezdése szerint „a gyalogos az úttesten a kijelölt gyalogosátkelőhelyen, ha pedig a közelben kijelölt gyalogosátkelőhely nincs, a) lakott területen levő főútvonalon az útkereszteződésnél (a járda meghosszabbított vonalában), valamint a menetrend szerint közlekedő jármű megállóhelyén levő járdaszíget és az ahhoz közelebb eső járda között (a járdaszíget teljes hosszában), b) egyéb helyen bárhol, a legrövidebb áthaladást biztosító irányban mehet át”.

A rendőrség állományába tartozó személyektől, mint a közhatalom gyakorlására jogosult személyektől különösen elvárható, hogy feladatuk ellátása során az irányadó jogszabályi rendelkezésekre, köztük a KRESZ előírásaira figyelemmel legyenek. Annak megítélése ugyanakkor, hogy a rendőrök feladataik teljesítése során megszegték-e a hivatkozott közlekedési szabályokat, és az úton szabálytalanul keltek-e át, az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szabálysértési hatóság feladata.

A Testület hatáskörén kívül esik annak megállapítása is, hogy a panaszos az úton való átkeléssel szabálysértést követett-e el. A Testület ugyanakkor utal töretlen gyakorlatára, miszerint azt vizsgálnia kell, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, akkor, amikor a rendőrség jogalapként szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne. Ebben a körben a Testület az alábbiakat rögzíti.

A rendőrök és a panaszos előadása egyezik abban, hogy a panaszos – társaival együtt – az intézkedés helyénél, nem kijelölt gyalogátkelő helyen ment át az úton. A panaszos magatartását egyrészt azzal indokolta, hogy a rendőrökhöz hasonlóan cselekedett, másrészt azzal, hogy a közelben nem volt gyalogátkelőhely.

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 9. § (2) bekezdése értelmében nem vonható szabálysértésért felelősségre az, aki a cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy magatartása nem jogellenes és erre a feltevésre alapos oka van. Annak a kérdésnek az eldöntése, hogy mentesíti-e a panaszost a felelősség alól az a körülmény, hogy az átkeléskor a rendőrökhöz hasonlóan cselekedett, nem a Testület, hanem a panaszos ügyében eljáró szabálysértési hatóság feladata, és meghaladja annak a vizsgálatnak a körét, amelyet a Testület a szabálysértés elkövetése gyanújának fennállása tekintetében elvégezhet.

A panaszos másik kifogása, miszerint nincs gyalogátkelőhely a közelben, nem felel meg a valóságnak, hiszen a Teréz körúton több átkelési lehetőség van, például a Teréz körút és az

Aradi utca kereszteződésénél. Erre való tekintettel a Testület – a szabálysértés elkövetésében való állásfoglalás nélkül – úgy ítélte meg, hogy panaszos által tanúsított magatartás esetében fennállt a szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőri intézkedés alapjául szolgálhatott.

Mivel tehát a rendőrök törvényi kötelezettségüknek eleget téve vonták újabb intézkedés alá, a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértését a Testület nem állapította meg.

b) A Testület az igazoltatás jogalapjának vizsgálatán túl az intézkedést az arányosság követelményével összefüggésben is értékelte arra való tekintettel, hogy a panaszost rövid időn belül másodszor is igazoltatták, noha néhány perccel korábban hasonló intézkedést a rendőrök vele szemben már végrehajtottak.

Az Rtv. 15. §-ában foglalt rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A Testület a kérdés megítélésakor alapvető figyelmet szentelt annak, hogy a panaszoson kívül hány személlyel szemben jártak el a rendőrök az első és a második alkalommal. Az első – Teréz krt. 25. szám előtti – intézkedések a felvételek tanúsága szerint legalább hat főt érintettek, ezzel szemben a videofelvétel és az eseménynapló is azt igazolja, hogy az úton a panaszos három személy társaságában kelt át, ekkor tehát négy főt vont a rendőrség ellenőrzés alá.

A Testület a körülmények ismeretében megállapította, hogy az első és a második alkalommal végrehajtott intézkedések nem teljesen azonos személyeket érintettek, így az első igazoltatás során rögzített adatok alapján tett feljelentések felvethették volna a tévedés, adminisztratív hiba lehetőségét. Szükség volt tehát arra, hogy az utóbb feljelentett személyeket – köztük a panaszost – a szabálysértésben részt nem vevő igazoltatottak esetleges téves eljárás alá vonásának elkerülése és a feljelentendő személyek kilétének egyértelmű megállapítása érdekében újra igazoltassák.

A Testület a fenti okfejtés alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszos másodszori igazoltatására az arányosság követelményét nem sértő módon került sor, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem állapította meg ebben az összefüggésben sem.

6) A Testület az esettel összefüggésben rendelkezésére bocsátott valamennyi körülményt figyelembe véve megállapította, hogy ugyan a panaszos hivatkozik rá, a rendőri intézkedés valójában nem érintette a békés gyülekezéshez való jog gyakorlását, hiszen maga a panaszos sem ad elő olyan körülményt, amely bármilyen módon erre utalna (a panaszos azt állítja ugyanis, hogy egy személyes találkozóra ment, amikor intézkedés alá vonták).

IV.

A Testület a fentiek szerint megállapította, hogy a panaszos igazoltatása jogszerűen zajlott, és adatainak rögzítése is indokolt volt. Mivel az eljáró rendőr a Testület megítélése szerint

megfelelő módon kezdeményezte az intézkedést, a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga sem sérült. A körülmények ismeretében továbbá a Testület úgy ítélte meg, hogy panaszos által tanúsított magatartás kapcsán fennállt a szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a további rendőri intézkedés alapjául szolgálhatott, és nem valósult meg az arányosság követelményének megsértése sem, ezért az újabb intézkedés sem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

Az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése értelmében a Testület az alapvető jogot nem sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez átteszi, illetve ha az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, az eljárást megszünteti.

Mivel a Testület megítélése szerint a rendőri intézkedések alapjogsértést nem valósítottak meg, és tekintettel arra, hogy a panaszos az áttétel ellen nem tiltakozott, a Testület a panasznak az intézkedést foganatosító szervhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2011. január 12.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag